

«ELS ULLS D'AHIR», PRIMERA OBRA PUBLICADA DE MARIA PAU JANER

«Als vint anys ningú escriu grans novel·les»

L'escriptora Maria Pau Janer ha sorprès a molts amb «Els ulls d'ahir», una novel·la plena de matisos que va escriure als vint anys. L'obra, feta de sentiments, s'allunya molt dels corrents literaris de moda.

Xesca Sastre

Fa poc que ha sortit *Els ulls d'ahir*, la teua primera novel·la. ¿Quina és la teua visió del llibre?

—És una novel·la que explica la vida d'una dona durant una època determinada. És la seva vida en relació a una altra persona, un home. En un primer nivell és una història d'amor. El que passa és que bàsicament és el procés a través

del qual aquesta dona va adonant-se del seu aïllament respecte al món i de la seva individualitat i de la seva soledat en definitiva. El llibre el vaig escriure fa més de dos anys. Ha estat una temporada en repòs, després el vaig revisar i va ser finalista del premi Ciutat de Palma de l'any passat. Dins la història hi ha altres elements com la relació d'aquesta dona amb la mar, la seva obsessió pels miralls.

—¿A través dels miralls que es multi-

pliquen hi ha la recerca de la pròpia identitat?

—És la recerca personal d'ella mateixa. És una mica narcisista i marquen els límits de la seva individualitat. Viu tancada dins ella mateixa. La relació amb l'altra persona arriba al màxim quan el mirall es trenca.

—Em recorda un títol rodoredià, però no té res a veure.

—No. Simplement és un leit motiv que jo utilitzo.

—¿Podem dir que t'has estimat més escriure sobre estats anímics, sentiments, que no fer grans descripcions, ni enfilar intrigues?

—Bé, jo ara que veig amb distància el que he fet, és més fàcil jutjar-ho. I de fet el menys reeixit és l'estructura. Però el que més salvaria són els detalls. És una novel·la de petits matisos.

—De fet, tu fas crítica literària des de ja temps. Ja saps que et diran que és una obra juvenil, o no.

—Sí, ho sé. I és cert que és una novel·la juvenil. La vaig escriure fa dos

sevol cosa que faci per ser filla de arribi un moment que et cansa. Penses que t'ha obert moltes portes, però que si tu no lluitassis per fer-ho bé, aquestes portes se't tancaríen... Hi ha la individualitat que també vols treure una mica a fora. Molesta, sobretot als diaris. Alguna vegada han arribat fins i tot a posar filla de Gabriel Janer Manila, sense que el meu nom aparegui enlloc.

—En tot cas, això ja és molt mal gust.

—Sí, ho es. És donar el caire negatiu d'una cosa que en realitat és molt bona per a mi. A més, d'una manera grossera.

X. AMENQUAL

«En la meua primera novel·la veig molts defectes, però també hi veig coses bones».

anys. Per tant tenia vint anys. Jo sóc conscient que als vint anys ningú escriu grans novel·les. Hi veig defectes, però també hi veig coses molt bones. Crec que val la pena i la defens. És una novel·la que no segueix els corrents de moda. Darrerament és moda el realisme brut, la novel·la urbana, la novel·la negra i no té res a veure amb tot això. També en som conscients, d'això, i crec que puc arribar a escriure grans novel·les.

—També tens un predecessor molt important que és el teu pare.

—Jo sempre ho diré, que el fet de viure amb una persona totalment obsedida per la literatura, envoltada de llibres que a més et transmeti aquesta vocació, ha estat una sort. Jo era molt petita i el meu pare ja em llegia tot allò que escrivia. Quan començava a escriure, jo li mostrava el que feia i ell era dur amb mi. Potser m'ho ratllava tot i només em deixava una línia.

—Però supòs que això també fa que aviat t'aferrin una etiqueta, com a filla de...

—Sí, exactament. Però, jo, encantada de ser filla de. Però esper que a qual-

—¿I què pensaria el teu pare si ara li diguessin, el pare de Maria Pau Janer?

—El meu pare està molt content. Però això de fet no passa. És ell l'escriptor. Però és la persona que més m'ha animat i més m'ha exigít. Jo no li mostr res fins que no he acabat d'escriure, perquè ell és molt dur.

—¿I com n'és d'afilada la teva crítica?

—Moltes vegades la crítica és simplement superficial o bé de gent molt preparada. Pensant en les dues, m'agrada cercar les mil possibilitats de crítica. Ara crec que s'ha d'escriure lliurement, sense que t'hagi d'influir necessàriament el que diuen de tu.

—¿Creus que s'està vivint un bon moment creatiu a Mallorca?

—La gent més consagrada la conec perquè des de petita han vingut a casa meua. El fet de veure aquesta gent, m'ha donat la possibilitat de conèixer l'obra i la persona. És una altra cosa que dec a mon pare. Els escriptors més joves els conec també. Crec que a Mallorca, dels joves hi ha més poetes. De prosa, ara se m'ocorre en Jaume Capó, que va treure *Trànsit* i en Gabriel Galmes, que ha pu-

blicat *El rei de la casa*. A més, en Galmes és intel·ligent. Té molta ironia. Crec que *Trànsit* segueix excessivament aquesta moda del realisme brut, però, vaja, també m'ha agradat. De poetes, n'hi ha moltíssims, Margalida Pons, Miquel Cardell, Andreu Vidal, Àngel Terron, i Miquel Bezares, que fan les edicions atàviques, que estan molt bé. És important el concepte de llibre objecte.

—¿Què fas ara?

—Faré cinquè de carrera. Acabaré enguany i no m'ho acab de creure, perquè sempre he fet el mateix i no sé si sabré fer res més que ser una estudiant. I també treball a Radio Nacional.

—¿Què recordes de l'estiu passat que feies d'entrevistadora a la televisió?

—Va ser tot molt ràpid. Però em va agradar molt perquè és una feina que t'obliga a ser molt dinàmica, molt viva. A més, t'has d'enfrontar a una càmera i has de saber parlar. Molt diferent a l'estudi. La televisió era agilitat i improvisació. Vaig conèixer gent molt interessant.

—¿Et rebel·len les actituds contra l'esforç de normalització?

—És un tema que em fa ràbia, m'indigna per moltes raons. Per l'actitud dels mitjans de comunicació respecte a aquesta realitat. M'indigna que publiquin certes cartes. Si jo escrivís qualsevol barba sobre un tema científic, en publicarien una i cap més. En qüestions de la llengua es permeten mantenir una polèmica que ja és excessiva i no fan més que semblar la confusió. M'indigna que no hi hagi premsa en català, més ràdio, o més televisió en català. I sobretot que no hi hagi uns poders polítics que ho facin possible. Però supòs que és el que el poble vol. M'imagin que els polítics reflecteixen la realitat social. La gent jove de menys de divuit anys a Palma no parla en català. Si tu vas al Passeig Marítim, un horabaixa de cap de setmana, la gent que normalment va a La Luna o que es reuneix per allà, tots xerren en castellà, i molts d'ells a ca seva parlen mallorquí. És molt trist, però crec que val la pena anar contra corrent. Si la llengua es mor, haurem deixat de ser catalans.

—A nivell personal et deus trobar amb actituds d'aquestes, sense buscar-les, naturalment.

—Em resulta difícil tenir una relació humana amb una persona que tingui una actitud tancada respecte a les mateixes qüestions que jo em planteig. Jo el que puc intentar és que si aquella persona m'interessa i no m'he d'exaltar gaire és fer-li entendre. Però arriba un moment que ho has repetit tantes vegades, que ja comences a estar un poc saturat. □